

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

27. Quis consuluit homicidium cuiusdam Clerici, & postea serio consilium
reuocauit, quæritur, an ex homicidio sequuto incurrat
excommunicationem, irregularitatem, & obligationem restituendi? Ex p. 3.

...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Ob Clerici percussione Ref. XXVII. &c. 141

6. dub. 4. n. 62. Suarez disp. 2.2. scilicet. 1. n. 55. & Carolus de Gressis eff. 9. num. 35. nam ille est causa moralis talis percussione; & excitat & movet. & virtualiter mandat. Verum verò mandans incurrat, si mandarius exerceat fines mandati: ut, quia mandavit tantum verberare Clericum, & mandarius illum vulneravit. Et incurere fatendum est, prout in simili dicitur de eo, qui fecit mandatum ad vulnerandum: quod si fecerit quatuor homicidium, tenetur de occiso. *cf. de homic. in 6. nam vulnera, & percussiones non dantur ad mensuram.* Secus autem esset, si quis mandaret, ut tantum inferatur Clerico injuria verbalis, & mandarius exerceat, faciendo illi injuriam personalem: quia tunc mandans non erit excommunicatus, prout ipse mandarius: & hoc ea ratione, quia mandans iussit fieri actum, propter quem de sui natura non incurrit in poenam excommunicationis.

3. Nota etiam, quod si aliquis, licet non mandet, vel consular percussione expresse, dicit tamen coram suis, se desiderare vindictam de tali Clerico; si postea sui moti his verbis percutiant; iste incurrit excommunicationem: quia, licet non dixerit eo animo, tamen debebat prævidere, suos credituros esse, quod ipse hoc animo dicebat. Quod probatur argumento cap. ultimi de homicidio, in 6. Unde, ut esset liber ab excommunicatione; deberet affirmare, se non dicere eo animo, ut percutiant, & quod non desiderat, quod ipsi percutiant, probatur argumento cap. penultimi de homicidio in 6. Vide Avilam de cens. part. 2. cap. 3. disp. 3. dub. 10. concl. 3.

4. Notandum est etiam hic, ratam habentem percussione Clerici, etiam post factum, incurere in censuram Canonis, ut patet ex textu in cap. Cum quis, de cens. excommunicat. in 6. cujus verba sunt hæc: Cum quis absque tuo mandato manus iniecit in Clericum tuo nomine violentias; si hoc ratum habueris, excommunicationem latam à Canone incurrunt, incurris, dum ratio habita retrahatur, & mandato debeat comparari. Si vero injectio eadem tuo nomine non sit facta, tunc, licet peccet ratam habendo, non tamen propter hoc excommunicationem illius vinculo imdatur; cum quis ratum habere nequeat, quod ejus nomine non est gestum. Hæc ibi. Tria tamen requiruntur, ut optime observat Megala in 3. part. inf. Confess. lib. 4. c. 1. quæst. 1. num. 7, ad hoc, ut ratum habens hac censura ligetur. Primum, ut delictum sit commissum nomine tuo, alioquin illud ratificare non potest, ut dicit textus. Secundum, ut verè ratum habeat, id est, ut approbet factum nomine suo: nam, si tantum non doleret, vel gauderet, quod sit factum, non diceretur ratum habere: tertium, ut tempore, quo fuit commissum delictum fuerit ipse habilis ad committendum illud: nam, cum rati habitio retrahatur ad tempus, priusquam fuerat commissum delictum, necessario requiritur, ut tunc temporis ratum habens fuerit habilis ad mandandum: unde, si erat tunc infans, vel amens, ratum habere non potest. Et hæc omnia docet etiam Villalobos Summa 1.1. tr. 17. diff. 2.2. num. 11. ubi sic ait: [Aunque este Canon no habla de los, que mandan, sino solo del que por si hiere al Clerigo, otro Canon lo estende al que lo manda; & que por su autoridad otro al Clerico. Y otro Canon, le estende à aquellos, en cuyo nombre se hizo, aunque lo ignorassen, si despues quando lo supieron, lo confirmaron, que esto es como si lo viciaran mandado al principio, conforme à la regla de De-recho, que dize: Rati habitio retrahitur, & mandato comparatur. Mas si despues no lo aprovo, si no que dixo, que le pesava dello, no quedara descomulgado; ni tam poco lo quedara el, que se holgo del agravio que se hizo al Clerigo, sino se hizo en su nombre, conforme à otra regla, que dize: Ratum quis habere non potest, si quod ipsius nomine non est gestum, y se

colige del texto citado.] Hæc ille. Sed ne deseras videre Avilam de censur. p. 2. c. 5. disp. 3. dub. 9.

RESOL. XXVII.

Quis consuluit homicidium cujusdam Clerici, sed postea serio consilium revocavit, quæritur, an ex homicidio sequuto incurrat excommunicationem, irregularitatem, & obligationem restituendi? Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 84. alias 83.

§. 1. Pulchra est hæc quæstio; & ex illa à Confessariis multi casus benigne si opus erit resolui possunt; ideo probabiliter negative respondendum esse puto. Et ratio est; quia quando consulens fecit quod potuit, ut prius consilium evertat, vel ostendat omnibus consideratis esse iniquum, & non amplectendum, non videtur in tali casu exequor ipsius consilio moveri, sed potius sua malicia. Et ideo contra Navarrum in man. c. 2.7. n. 255, & alios, hanc sententiam quoad excommunicationem tenent Layman in Theol. mor. lib. 2. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 7. Avila de cens. p. 2. c. 5. disp. 3. dub. 7. concl. 3. & alij. Idem quoad irregularitatem contra Molinam tr. 2. c. 3. poster. disp. 731. Toleum lib. 1. c. 85, & alios sic tenent D. Anton. in 3. p. cit. 28. c. 2. §. 2. Sylvest. ver. homicidium 1. n. 11. §. 3. & n. 12. in fin. Petrus Navarra de restit. lib. 3. c. 1. n. 27. & hanc sententiam probabilem vocat Less. lib. 2. c. 13. dub. 1. n. 17. & Laym. loco citato. Et tandem quoad obligationem restituendi, liberant etiam consulentem qui serio consilium suum revocavit, non ignobiles auctores, ut Tannerus in 2.2. disp. 4.9.6. dub. 15. n. 394. Salom. in 2.2. §. 62. art. 7. contr. 6. & expressius Petrus Navar. de restit. loco citato. Emanuel Sà ver. restit. n. 11. contra Maldurum in 2.2. tr. 4. c. 2. dub. 3. & hanc sententiam cum Lessio probabilem etiam vocat Layman; uti revera est.

2. Concludendum est igitur cum dicto Layman in gratiam Confessariorum ad tollendos omnes scrupulos, quod qui alteri propositis rationibus homicidium injustum persuasit, si eas postea serio, & quatenus potest efficaciter retractavit, sequuto nihilominus homicidio, nec in excommunicationem, nec in irregularitatem, nec etiam probabiliter in obligationem restituendi incurrit.

RESOL. XXVIII.

An revocantes mandatum, & consilium, si percussio Clerici sequatur, incidunt in censuram? Idem dicendum est de irregularitate, & damni compensandi obligatione.

Et quid dicendum est de illo, qui propinato veneno Clericum occidit, tamen si diligentiam adhibuerit ad damnum impediendum. Ex part. 9. tract. 4. Refol. 15.

§. 1. Negative respondet Sylv. ver. Homicidium, 1. num. 11. & §. 3. num. 12. Navarra de restit. lib. 3. c. 4. num. 47. Avila de cens. part. 2. cap. 5. disp. 3. dub. 7. concl. 1. & Layman lib. 1. tr. 5. part. 2. c. 7. num. 7. in fine, ubi sic ait: [Resolutio sit: Qui alteri, propositis rationibus, homicidium injustum persuasit, si eas postea serio, & quatenus potest, efficaciter retractavit; sequuto nihilominus homicidio; excommunicationem non incurrit; quin & probabiliter ab irregularitate, & damni compensandi obligatione immunis est: quamvis opposita sententia, quod attinet ad irregularitatem, & damni compensationem, æquè probabilis, aut fortasse probabilius existat.] Ita ille. Igitur, secundum hos Authores, facta revocatione mandati, vel consilij de se efficaci, non est censendum, mandatarium, vel consiliarium ex eo moveri, sed ob suam malitiam, cum revocationi stare possit, & debeat.

2. Sed

Sup. contentis in titulo hujus ref. in ref. seq. 84. sup. in tr. 1. ref. 74. per tot. signanter §. 2. ante medium, à vers. Vtrum, & pro parte, & obligatione restitutionis in to. 8. tr. 5. ref. 85. & pro parte irregularitatis inf. in tr. 6. lege doctrinam Ref. 25, & aliarum hujus not.

Pro excommunicatione, irregularitate & damni compensatione contentis in hac Ref. signanter lege precedentem Ref. per tot. & pro parte, vide alias Ref. & §. ejus annot.